4.7. Sabır, Teslimiyet ve Rıza

Sabır, Allah'ın (cc) rızasını kazanmak için karşılaşılan güçlüklere göğüs germektir. Sabır "nefsi telaştan, dili şikayetten, organları çirkin davranışlardan koruma, nimet hâliyle mihnet hâli arasında fark gözetmeyip her iki durumda sükunetini muhafaza etme, Allah'tan başkasına şikayette bulunmama" şeklinde de tarif edilmiştir. Ragıb el-İsfahani sabrın biri cismani, diğeri ruhani olmak üzere iki çeşidinden söz etmektedir. Cismani sabır bedenin maruz kaldığı zahmetli işlere ve acılara katlanmaktır ki bu tam olarak fazilet sayılmaz. Asıl fazilet ruhi sabır olup iki şekilde tezahür eder. Birincisi iffet olup insana zevk veren şeylerden yararlanmada aşırılıktan sakınmak suretiyle gösterilen sabırdır. İkincisi, istenmeyen durumların başa gelmesi veya hoşa giden nimetlerden mahrum kalınması hâlinde sabırlı davranmaktır.[94]

Kur'an'da imtihanın bir parçası olarak insanların korkuyla, açlıkla, hastalık ve ölüm gibi musibetlerle imtihan edileceği vurgulanmaktadır. Bu imtihanlar karşısında övgüye değer bir davranış olarak önerilen şey sabırdır.

"Ant olsun ki sizi biraz korku ve açlık; mallardan, canlardan ve ürünlerden biraz azaltma (fakirlik) ile deneriz. (Ey Peygamber!) Sabredenleri müjdele! O sabredenler, kendilerine bir bela geldiği zaman: Biz Allah'ın kullarıyız ve biz O'na döneceğiz, derler."[95]

Görsel 7.18: Yaşadığımız zorluk ve sıkıntıları sabırla aşmalıyız.

"(Ey müminler!) Yoksa siz, sizden önce gelip geçenlerin başına gelenler size de gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? Yoksulluk ve sıkıntı onlara öylesine dokunmuş ve öyle sarsılmışlardı ki nihayet Peygamber ve beraberindeki müminler: Allah'ın yardımı ne zaman, dediler. Bilesiniz ki Allah'ın yardımı yakındır."[96]

Öte yandan Asr suresinde insanların hüsranda olduğu vurgulanırken iman edip salih amel işleyen, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye eden kimselerin bu hüsranın dışında kalacağı belirtilmektedir. Ayrıca Allah yolunda mücadelede, Allah'ın emirlerini tavsiye edip yasaklarından sakındırmada sabır ve sebat göstermek Kur'an ve sünnette tavsiye edilmiştir.

Zorluklar ve musibetler karşısında sabretmek, Allah'ın (cc) takdirine teslimiyet ve rıza göstermek, kulun imanıyla doğrudan alakalıdır. Rıza hâli tedbir almaya ve sebeplere tevessül etmeye de engel değildir. Müslümanların maddi manevi her türlü tedbiri almaları şarttır. Buna rağmen gerçekleşen deprem, sel, kuraklık, fırtına, hastalık ve ölüm gibi ilahi takdirin tecellileri karşısında metanet korunmalıdır.

94. Ragıb el-İsfahani, ez-Zeria, s. 326-327.
95. Bakara suresi, 155-156. ayetler.
96. Bakara suresi, 214. ayet.